

بررسی رابطه سبک رهبری مدیران با به کارگیری فناوری اطلاعات در مدارس شهرستان جاسک

رامین تفضلی*^۱، محمدصادق حسینی^۲

تاریخ دریافت: ۹۷/۱۱/۰۵ تاریخ پذیرش: ۹۸/۰۲/۱۵

چکیده

هدف اصلی این پژوهش شناخت رابطه بین سبک رهبری مدیران مدارس با به کارگیری فناوری اطلاعات در مدارس شهرستان جاسک در سال تحصیلی ۹۷-۱۳۹۶ بود. روش تحقیق، توصیفی از نوع همبستگی بوده است. جامعه آماری این تحقیق ۱۹۱ نفر از مدیران مدارس شهرستان جاسک بوده که بر اساس روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای با استفاده از جدول مورگان و کرجسی ۱۲۷ نفر از مدیران (۳۰ زن و ۹۷ مرد) به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده پرسشنامه سبک رهبری لیکرت (دهقانی، ۱۳۹۳) و پرسشنامه فناوری اطلاعات (قاسمی، ۱۳۹۱) بود. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها با آمار توصیفی (شامل: فراوانی درصد، میانگین و درصد فراوانی تجمعی) و آمار استنباطی (شامل: ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون هم‌زمان) با استفاده از نرم‌افزار SPSS انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که بین سبک رهبری مدیران مدارس با به کارگیری فناوری اطلاعات در مدارس رابطه معناداری وجود دارد نتایج همبستگی بین دو متغیر مذکور برابر با ۰/۷۴۳ با سطح معناداری ۰/۰۱ است همچنین بین سبک رهبری مشورتی، مشارکتی و خیرخواهانه مدیران مدارس با به کارگیری فناوری اطلاعات در مدارس رابطه معناداری وجود دارد اما بین سبک رهبری استبدادی با به کارگیری فناوری اطلاعات رابطه معکوس و منفی وجود دارد. تحلیل نتایج رگرسیون نشان داد که متغیر پیش‌بین سبک رهبری می‌تواند به صورت معنی‌داری متغیر به کارگیری فناوری اطلاعات را پیش‌بینی کند.

واژه‌های کلیدی: سبک رهبری، فناوری اطلاعات، مدیران مدارس

۱. مری، گروه مدیریت آموزشی، واحد بندر جاسک، دانشگاه آزاد اسلامی، tafazzoliramin@gmail.com

۲. مری، گروه مدیریت آموزشی، واحد بندر جاسک، دانشگاه آزاد اسلامی sadeghoseini58@gmail.com

مقدمه

در جهان امروز، محیط‌های سازمانی همواره در حال تغییر سریع هستند که این امر مدیران را با چالش اساسی مواجه کرده است. تغییرات سریع فناوری، اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی سبب شده است تا مدیران با مسائل جدیدتری روبه‌رو شوند (احمدی، ۱۳۹۱). شیوه و سبک مدیریت مدیران تأثیر بسیاری بر کارایی و اثربخشی سازمان‌ها دارد. سبک و سیاقی که مدیر به‌عنوان رهبر و هماهنگ‌کننده امور در انجام فعالیت‌های مربوطه‌اش به کار می‌گیرد و طریقی که او کارهای محوله را به انجام می‌رساند بیشترین میزان اثرگذاری را بر روند اجرای امور محوله و هم‌چنین میزان همکاری که همکاران او مبذول می‌دارند، دارد یعنی سبک رفتار مدیر و نحوه تعامل او و شیوه‌ای که او در این رابطه اتخاذ می‌کند بالاترین درصد موفقیت او را تضمین می‌کند (قربانی شیرودی، ۱۳۹۰). به اعتقاد بس^۱ زمانی رهبری نقش آفرین است که رهبران علایق کارکنانشان را گسترده و متعالی کنند؛ هنگامی که آنان به آگاه‌سازی و کسب و پذیرش گروه در رابطه با اهداف و رسالت سازمان می‌پردازند و زمانی که آنان کارکنانشان را برای نگرستن و رای خواسته‌های شخصی و در جهت منفعت گروهی تحریک می‌کنند (بس، ۱۹۷۸). رهبری با ایجاد تعهد نسبت به اهداف سازمانی و توانمندسازی پیروان در جهت دستیابی به آن اهداف، معنی پیدا می‌کند. رهبری نه تنها بر عملکرد گروهی و سازمانی اثر مثبت دارد، بلکه بر خروجی‌های کاری شامل رضایت شغلی کارکنان، رضایت رهبران و انگیزش کارکنان اثرگذار است (یوکل^۲، ۲۰۰۹). این‌طور به نظر می‌رسد که اتخاذ سبک رهبری به‌طور عام و رهبری به‌طور خاص تحت تأثیر عواملی نظیر یادگیری سازمانی، مدیریت دانش، ارتباطات درون‌سازمانی و فناوری اطلاعات قرار دارد برای سال‌های زیادی محققان و مدیران بحث‌های زیادی در رابطه با موضوع پذیرش فن‌آوری اطلاعات در سازمان داشته‌اند (پورتر^۳، ۱۹۷۶). رهبری به‌عنوان یکی از وظایف مهم مدیران، علم و هنر نفوذ در افراد به‌منظور دستیابی به اهداف است. سبک

1. Bass
2. Yukl
3. Porter

رهبری تعیین کننده جو، فرهنگ و راهبردهای مورد نیاز سازمان است. الگوهای رفتاری مدیر در هر سازمان موجب به وجود آمدن روحیه و انگیزش قوی در کارکنان می شود (مصدق راد، ۱۳۸۱). امروزه با افزایش پیچیدگی ها و تغییرات روزافزون در محیط کسب و کار شیوه های مناسب از تصمیم گیری و نگرش می تواند رهبران را در موفقیت یاری کند. مدیرانی که در محیط های پویا فعالیت می کنند باید بتوانند در ضمن ایفای نقش های تولیدی و اجرایی خود، با بهره گیری از قدرت تشخیص و نوآوری، برای تصحیح و تغییر اهداف و ویژگی های نظام اجرایی موجود اقدام کنند (رضائیان، ۱۳۸۶). در پایان هزاره دوم و آغاز هزاره سوم میلادی، فناوری اطلاعات با تمامی شئون زندگی انسانی درهم تنیده است. این امر تحولات سریع نیازهای بشری در امور مختلف را در پی داشته است. در هزاره جدید، فناوری اطلاعات و ارتباطات به سرعت جهان را درنوردیده و بر بسیاری از نظام های بشری تأثیر گذاشته است (سرمدی و صیف، ۱۳۹۰). عصر حاضر دوران تغییر و تحولات شتابنده نام گرفته است. سازمان های مختلف از جمله سازمان های آموزشی نیز در مسیر این تندباد تغییرات قرار گرفته اند. این سازمان ها برای بقا و دوام ناگزیرند خود را با این تغییر و تحولات پرشتاب و بی سابقه هماهنگ نمایند. از این رو تغییر در شیوه مدیریت و رهبری امری اجتناب ناپذیر است. چراکه شیوه های سنتی مدیریت و رهبری در شرایط متحول و پویای امروزی فاقد اثربخشی لازم است (جاودانی، ۱۳۹۰). مبانی نظری و پیشینه پژوهش در ادامه بررسی شده است:

نقش فناوری اطلاعات در تحقق اهداف سازمان ها در دنیای کنونی که به عنوان عصر ارتباطات و فناوری نام گذاری شده است تا چه اندازه مهم و کلیدی است؟ فناوری اطلاعات با درهم شکستن مرزهای زمان و مکان در یادگیری و در نظر گرفتن تفاوت ها و نیازهای فردی، محیطی منعطف، جذاب، فراگیر و جهان شمول را برای یادگیرندگان ایجاد و یادگیری های مسئله محور را ساده تر می سازند و خلأ نبود مواد آموزشی را پر می کنند. در عصر حاضر که با گسترش فناوری اطلاعات در تمامی جنبه های زندگی فردی، اجتماعی و سازمانی انسان ها شناخته می شود، کاربردهای فن آوری اطلاعات می تواند یکی از عوامل مؤثر بر افزایش کارایی و اثربخشی سازمان شناخته شود. برخی از محققین با تمرکز بر فن آوری اطلاعات در عرصه سازمان ها اشاره می کنند که در محیط های چالشی، پرفشار،

رقابتی و محیط‌هایی که نیازمند تحلیل و تمرکز بالای کارکنان است، فن‌آوری اطلاعات و جنبه‌های مختلف ظهور، بروز، کاربرد و به کارگیری آن یکی از مهم‌ترین نیازها و الزامات کارکنان و بخصوص مدیران محسوب می‌شود. در این راستا یکی از مفاهیمی که می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در پذیرش فناوری اطلاعات فناوری داشته باشد، رهبری است. یازیزی بیان می‌دارد که اثربخشی فرآیندهای سازمانی در ارتباط مستقیم با سبک‌های رهبری است (یازیزی، ۱، ۲۰۱۴). استفاده مؤثر از فناوری‌های ارتباطی در فرایند آموزش و کار در محیط‌های آموزش الکترونیکی، مستلزم آن است که فراگیران نقش‌های جدیدی را در فرایند یادگیری بپذیرند در شرایط کنونی سازمان‌ها با حجم انبوهی از اطلاعات و دانش روبرو هستند که مدیریت و بهره‌برداری صحیح از آن به دغدغه‌ای بزرگ برای مدیران این سازمان‌ها تبدیل شده است. اما در این میان سازمان‌هایی موفق هستند که به یاری ابزارهای مدیریتی جدید و فناوری‌های نوین، از فرصت‌های ایجادشده به نفع سازمان خود استفاده کنند. آموزش و پرورش ما نیز از دهه ۸۰ با الگوگیری از کشورهای پیشرو همچون مالزی، تصمیم به ایجاد تغییر در ساختار مدارس سنتی و بکارگیری فناوری اطلاعات گرفت (یزدانی و همکاران، ۱۳۹۶).

در دو دهه گذشته، نظریه‌ها و الگوهای مختلفی در زمینه پذیرش فناوری اطلاعات، پیشنهاد، آزمایش و اصلاح شده‌اند که خاستگاه اکثر آنان نظام‌های اطلاعاتی بوده است این الگوها به شناخت ما از عوامل مؤثر در پذیرش فناوری اطلاعات یاری می‌کند (سان^۲ و ژانگ^۳، ۲۰۰۶). در جهان امروز با توجه به شتاب توسعه علم و گسترش مرزهای دانش و فناوری، نیاز به رهبران و مدیران اثربخش در سازمان‌ها پیش از پیش احساس می‌شود. رهبرانی که علاوه بر ارتباطات و تعامل مؤثر، دانش و مهارت کافی در بهره‌گیری از فناوری در جهت تحقق اهداف سازمان را داشته باشند. به دنبال رخ دادن تغییرات وسیع در جهان امروز و شدت یافتن رقابت‌ها، توجه بسیاری به طراحی راهبرد مناسب برای سازمان‌ها و اجرای سریع

1. Yazici
2. Sun
3. zhang

و مؤثر آن شده است. از مهم ترین عوامل موفقیت یا شکست در این حرکت، می توان به سبک رهبری اشاره کرد (هاریسون و بوستر^۱، ۲۰۰۹).

طبق نظر شیرز و همکاران، سبک های رهبری تحول گرا و مبادلاتی، می تواند درک سودمندی و سهولت به کارگیری تکنولوژی را در سازمان تحت تأثیر قرار دهند (شیرز^۲ و همکاران، ۲۰۰۵).

رفتار آرمانی رهبران در نقش خود، آن ها را به الگوهایی مناسب در چشم کارکنان تبدیل می کنند، و این کمک می کند تا رهبران چشم اندازهای سازمان را بهبود دهند و به دنبال اصول اخلاقی در سازمان باشند. این نوع از رهبران، کارکنان را تشویق می کنند تا در فعالیت های مخاطره پذیر (مثل پذیرش تکنولوژی جدید) شرکت کنند و در محیط های عدم اطمینان به طور مؤثر فعالیت کنند (نمانیچ و کلر^۳، ۲۰۰۷). تاریخ رهبری سازمان ها نشان می دهد که تأکید بر روش های ثابت و عدم پذیرش تغییر در سازمان به هیچ وجه با پیشرفت و حتی موجودیت سازمان هم خوانی ندارد (مشبکی، ۱۳۸۰) توجه به چگونگی اتخاذ سبک رهبری در برخورد با موقعیت های متفاوت سازمانی، یکی از مهم ترین مباحث اساسی علوم رفتاری در حیطه مدیریت است، به گونه ای که سبک انتخابی مدیر با موقعیت موجود سازگار باشد و این امر در نتیجه شناسایی و تشخیص صحیح کلیه عوامل موجود در موقعیت نظیر توجه به تغییر رویه زندگی، انتظارات و ارزش های فکری مخاطبان سازمان نسبت به نسل های گذشته و نیز شناسایی نیروهای مداخله گر مانند فناوری، تمایلات در حال تغییر اجتماعی به همراه اندیشه های نو و خلاق است. رهبران تحول آفرین نیازهای پیچیده نیروی کاری را با فراتر رفتن از یک تبادل اجتماعی یا ارتباط معامله ای صرف فراهم می آورند. آنان انگیزه های روانی و بازخوردهای مثبت کارکنان را که موجبات سطوح بالاتری از تعهد و همکاری پیروان را فراهم می آورد پرورش می دهند (اولیور^۴ و همکاران، ۲۰۱۱). امروز مهم ترین دغدغه نظام آموزش و پرورش یک کشور، ایجاد بستری مناسب جهت رشد و تعالی

-
1. Harison, & Boonstra
 2. Schepers
 3. Nemanich & Keller
 4. Oliver

سرمایه‌های فکری در جامعه نوین است. تحقق این امر مستلزم تعریف مجدد و نوینی از نقش و کارکرد مدیران مدارس به‌عنوان یکی از عوامل اصلی نهاد آموزشی در جامعه است. در شرایط فعلی نظام آموزشی کشور به مدیرانی نیاز دارد که به بهره‌گیری از فناوری اطلاعات، امکان یادگیری پیوسته را فراهم کرده و فرصت‌های نوینی در اختیار افراد برای کسب تجربه و یادگیری قرار دهند. مدیران سازمان‌های موفق، فناوری اطلاعات را به‌عنوان نیروی محرکه و عامل موثر در پیشرفت و موفقیت، مدیریت دانش و غلبه بر چالش‌ها به کار می‌گیرند (شریفی راد، ۱۳۹۴).

مدیران و معلمان عوامل تغییر حیاتی در سطح کاری آکادمیک هستند. آنان مهم‌ترین منابع برای تغییر درست در آموزش هستند. در واقع این دیدگاه یک واقعیت است، وقتی نظام از طریق یک فرایند قیاسی در همه سطوح سازمان‌ها طراحی شده باشد. برای به دست آوردن دیدگاه نظام اطلاعات تلفیقی، آموزش‌دهندگان و متخصصان نظام اطلاعات نیاز دارند تا راه‌هایی را برای تلفیق کردن گنجایش فناوری اطلاعات با استفاده از فنون و مشارکت‌کنندگان در این امر پیدا کنند (اسار، ۲۰۱۵).

آموزش به‌وسیله منابع در دسترس، مخصوصاً در کشورهای در حال توسعه یافته محدود شده است. وسایل آموزشی و زیربنایی کم، در ارائه آموزش به‌طور اثربخش، موجب ایجاد مشکل می‌شوند. اطلاعات در دسترس آنلاین، به این منابع محدود کاهش می‌یابند. قبلاً آموزش معلم محور نیز به‌وسیله پیچیدگی معلم محدود بود. حتی بهترین معلم‌ها، توانایی‌های محدودی دارند. آنان می‌توانند فقط به چند گروه از دانش‌آموزان محتوا را ارائه کنند. هم‌چنانکه اندازه و تنوع پیچیدگی گروه افزایش پیدا می‌کند، نیاز به یک معلم قوی‌تر و محدود کردن پیچیدگی کلاس افزایش می‌یابد (گرشنزن، ۲۰۱۴).

امروزه اطلاعات و شیوه استفاده از آنان یکی از شاخص‌های قدرت در بین جوامع است در عصر فناوری اطلاعات و تغییر شکل سازمان‌ها و شیوه‌های مدیریت سازمان‌ها از روش‌های سنتی به صنعتی و نوین، همواره باید به یاد داشت که رمز ماندگاری، پیشرفت و

1. Assar
2. Gershenson

توسعه جوامع، سازمان‌ها و حتی افراد در گرو انطباق با محیط و الزامات عصر حاضر است. در سال‌های اخیر، رشد سریع فناوری اطلاعات، تأثیر بسیار مهمی بر زندگی بشر و کارکرد سازمان‌ها و مؤسسات در کشورهای مختلف داشته است. به اعتقاد صاحب‌نظران، همان‌گونه که اختراع ماشین بخار و وقوع انقلاب صنعتی، تحول عظیمی در زندگی شخصی و کاری افراد پدید آورد، انقلاب ارتباطات نیز دگرگونی‌هایی را با خود به همراه داشته است (لورین و اریک، ۲۰۰۳).

طباخ زاده و درخشان داوری (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی رابطه رهبری تحول‌آفرین با پذیرش فناوری اطلاعات در میان کارکنان مدیریت آموزش شهرستان بم پرداخته‌اند. نتایج پژوهش نشان دادند میزان رهبری تحول‌آفرین و پذیرش فناوری اطلاعات در کارکنان مدیریت آموزش و پرورش به‌طور معناداری بالاتر از متوسط بوده است. رابطه مثبت و معناداری بین رهبری تحول‌آفرین و پذیرش فناوری اطلاعات در کارکنان وجود دارد. هم‌چنین رابطه مثبت و معناداری بین ابعاد رهبری تحول‌آفرین و پذیرش فناوری اطلاعات در کارکنان وجود دارند. کاوه و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی میزان بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش عالی و راه‌های گسترش آن در دانشگاه‌های علمی کاربردی استان گلستان پرداخته‌اند. نتایج بررسی فرضیه‌ها و سؤالات این پژوهش نشان داد که بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش عالی تأثیری شگرف در پیشرفت آموزش دارد. روش‌های اجرا و پیاده‌سازی فناوری اطلاعات و ارتباطات در بین کارکنان دانشگاه پایین است. میزان تنوع راه‌های گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات در دانشگاه‌ها و کارکنان ضعیف است. حسن‌زاده (۱۳۹۶) در پژوهشی به دنبال پاسخ به این پرسش بوده است که چگونه آموزش در مدارس امارات با استفاده از فناوری اطلاعات در هر دو گروه معلمان و دانش‌آموزان متوسطه پایه‌های هفتم تا دوازدهم ارتقا یافته است و می‌یابد. ابتدا پژوهش اولیه در مورد نحوه استفاده کشورهای جهان از فناوری آموزشی و فناوری اطلاعات در آموزش انجام شده است و کنفرانس بین‌المللی مرتبط با این موضوع برای مشاهده

برنامه‌های سایر کشورها مدنظر قرار گرفته است. سپس پرسش‌نامه پژوهشگر ساخته بین ۵۰۸ نفر از دانش آموزان و معلمان دبلی توزیع و تجزیه و تحلیل شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهند که معلمان و دانش آموزان اعتقاد دارند با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباط آموزش به نحو مؤثری بهبود یافته است. معلمان و دانش آموزان به کسب مهارت‌های بیشتری برای قبول و به کارگیری فناوری‌های نوین آموزشی کسب ارزش از آن نیازمندند. معلمان نیاز به آموزش‌های حرفه‌ای بیشتر و دانش آموزان نیاز به دسترسی به تکنولوژی‌های متفاوت در مدرسه دارند. شریفی زمانی و برادران کاظم‌زاده (۱۳۸۲) در پژوهشی که به بررسی رابطه فناوری اطلاعات و سبک‌های رهبری مدیران پرداخته‌اند نتایج به دست آمده از پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد بین به کارگیری فناوری اطلاعات و سبک‌های رهبری استبدادی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. یا به عبارتی نمی‌توان از فناوری اطلاعات استفاده نمود وقتی سبک رهبری استبدادی است.

ریچی^۱ (۲۰۰۶) در پژوهشی به عنوان مدیریت مدرسه و فناوری‌های آموزشی به بررسی میزان نفوذ فناوری در محیط مدارس پرداخت. وی معتقد است فن‌آوری‌هایی که آموزش و پرورش و مدیریت مدرسه را افزایش می‌دهند، پیوسته در حال گسترش هستند. با این حال، نتایج این پژوهش نشان داند که اکثریت مدارس هنوز به فن‌آوری فراتر از یک سطح ابتدایی نیاز دارند. وی در این پژوهش دلایل این بی‌میلی را فقدان بودجه، اعتقادات معلم درباره نقش فناوری در آموزش، روش تخصیص و توزیع فناوری در مدارس و عدم درک اینکه چگونه فناوری‌ها می‌توانند یادگیری را تسهیل نمایند دانست.

مکاگاتو^۲ (۲۰۱۴) در پژوهشی به بررسی چالش‌های تدریس و یادگیری فناوری اطلاعات در مدارس آفریقای جنوبی پرداخته است. جامعه آماری این پژوهش ۹۳ معلم از مدارس روستایی بخش شمال شرقی آفریقای جنوبی، که در برنامه‌های حرفه‌ای توسعه حرفه‌ای در فن‌آوری حضور داشتند انتخاب شده بودند. داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه و مصاحبه ساختاریافته گردآوری شدند. نتایج نشان دادند که معلمان منابع کافی برای تدریس

1. Ritchie
2. Makgato

فناوری ندارند، اما می‌دانند که چگونه می‌توانند فراگیران را در کار گروهی و بحث و گفتگو قرار دهند. سانکار^۱ (۲۰۰۹) در پژوهشی با عنوان رفتارهای رهبری مدیران مدارس در ارتباط با رضایت شغلی معلم در قبرس شمالی انجام داد. در این پژوهش ادراک معلمان از رفتارهای رهبری مدیرانشان با استفاده از پرسش‌نامه توصیف رفتار رهبری اندازه‌گیری شد. نتایج نشان داد که رابطه مثبت معنی‌داری بین رفتار «مراعات» مدیران و رضایت شغلی وجود دارد هم‌چنین رابطه معنی‌داری بین رفتار «ساختار» مدیران و سطح رضایت شغلی معلمان وجود نداشت. مس^۲ (۲۰۰۷) در پژوهشی با عنوان تأثیر دسترسی به منابع و سبک رهبری بر ارتباط بین پذیرش و تعهد سازمانی به بررسی این مطلب پرداختند که آیا مؤلفه‌های محیط کار خصوصاً دسترسی به منابع و رهبری تحول‌گرا، ارتباط بین پذیرش تجارب و تعهد سازمانی را تعدیل می‌کند یا خیر. نتایج این پژوهش نشان داد که رهبری تحول‌گرا، رابطه مثبت بین پذیرش تجارب و تعهد سازمانی را تقویت می‌کنند.

با مطالعه پیشینه و ادبیات این موضوع مشخص شد که در کشور ما پژوهشی که به بررسی مقوله سبک رهبری مدیران مدارس و بکارگیری فناوری اطلاعات در مدارس پرداخته باشد کم است. لذا انجام چنین پژوهشی می‌تواند از اهمیت بسزایی برخوردار باشد و در آخر هم با توجه به این که پژوهشگر، یکی از مدرسین دوره‌های فناوری اطلاعات اداره آموزش و پرورش شهرستان جاسک است بارها شاهد انجام کارهای به شیوه‌های سنتی و بسیار وقت‌گیر در بین مدیران بوده که علاوه بر صرف زمان زیاد همراه با خطای فراوان نیز بوده است که مجموع این عوامل، می‌تواند ضرورت انجام این پژوهش را توجیه نمایند. بعلاوه تأیید یا رد فرضیه‌های این پژوهش و تصریح رابطه بین سبک رهبری با بکارگیری فناوری اطلاعات، می‌تواند به شناخت کامل و دقیق‌تر این روابط و گسترش مرزهای دانش نظری در این حیطه یاری نماید. نتایج این پژوهش می‌تواند در خدمت مدیران واحد آموزشی قرار گیرند تا نگرش صحیحی نسبت به کاربرد فناوری اطلاعات در محیط‌های آموزشی دست

پیدا کنند و رویه‌های اشتباه را اصلاح نمایند و از این طریق در زمان کمتری به اهداف مدنظر سازمان خود دست پیدا کنند.

بررسی‌ها نشان می‌دهند که پژوهش‌های بسیار اندکی در حوزه به‌کارگیری فناوری اطلاعات در مدارس توسط مدیران انجام شده است لذا با توجه به نقش بی‌بدیل فناوری اطلاعات و ضرورت بهره‌گیری از آن و هم‌چنین اهمیت سبک‌های رهبری در مدیریت سازمان‌ها در جهت تحقق اهداف سازمانی، مسئله اصلی این پژوهش این است که آیا بین سبک رهبری (بر اساس نظریه لیکرت) مدیران با به‌کارگیری فناوری اطلاعات در مدارس رابطه وجود دارد. در این راستا، فرضیه اصلی و فرضیه‌های فرعی ویژه پژوهش عبارت‌اند از: فرضیه اصلی: بین سبک رهبری مدیران مدارس با به‌کارگیری فناوری اطلاعات رابطه وجود دارد.

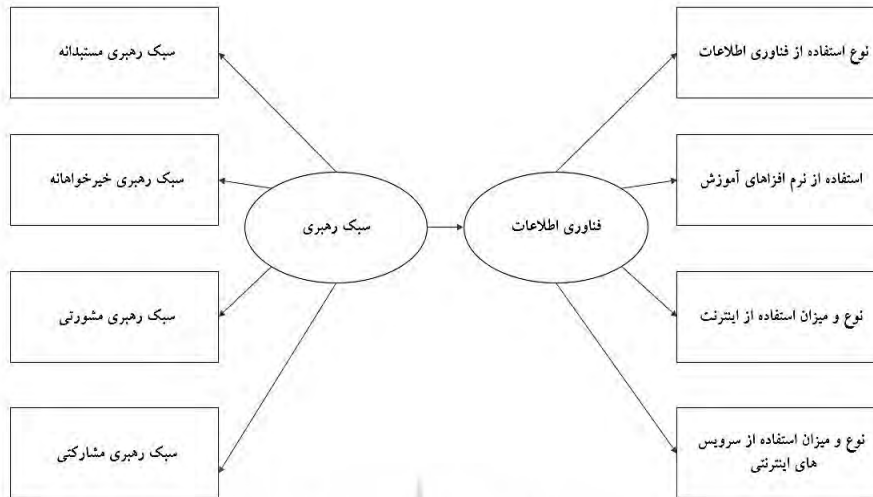
فرضیه فرعی اول: بین سبک رهبری استبدادی مدیران مدارس با به‌کارگیری فناوری اطلاعات رابطه وجود دارد.

فرضیه فرعی دوم: بین سبک رهبری خیرخواهانه مدیران مدارس با به‌کارگیری فناوری اطلاعات رابطه وجود دارد.

فرضیه فرعی سوم: بین سبک رهبری مشارکتی مدیران مدارس با به‌کارگیری فناوری اطلاعات رابطه وجود دارد.

فرضیه فرعی چهارم: بین سبک رهبری مشورتی مدیران مدارس با به‌کارگیری فناوری اطلاعات رابطه وجود دارد.

بر این اساس، پژوهشگر با بررسی نظریات و تئوری‌های مربوطه و پیشینه‌های پژوهش به‌منظور شرح چگونگی بررسی و اندازه‌گیری متغیرها و بیان چگونگی ارتباط آن‌ها الگوی مفهومی پژوهش در قالب شکل شماره ۱ ترسیم گردید.

شکل ۱. الگوی مفهومی پژوهش

روش

پژوهش حاضر، از لحاظ هدف کاربردی و از لحاظ ماهیت توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه مدیران مدارس شهرستان جاسک در سال تحصیلی ۹۷-۹۶ تشکیل می دهند که تعداد آن ها ۱۹۱ نفر است. برای تعیین حجم نمونه از جدول کرجسی و مورگان^۱ استفاده شد که بر اساس آن حجم نمونه ۱۲۷ نفر به دست آمد. روش نمونه گیری پژوهش حاضر، تصادفی طبقه ای (بر اساس جنسیت) است. شایان ذکر است که نمونه مورد مطالعه شامل ۹۷ مرد و ۳۰ زن بود. ابزار اصلی برای کسب داده های پژوهش حاضر دو پرسش نامه است:

الف: پرسش نامه سنجش سبک رهبری لیکرت (دهقانی، ۱۳۹۳) که در آن پاسخ گویه ها در مقیاس لیکرت (خیلی زیاد، زیاد، تا حدودی، کم و خیلی کم) گروه بندی شده بود. این پرسش نامه چهار سبک مدیریت شامل مدیریت مشورتی (گویه های ۱۱ الی ۱۵)، مدیریت مشارکتی (گویه های ۱۶ الی ۲۰)، مدیریت خیرخواهانه (گویه های ۶ الی ۱۰) و مدیریت

مستبدانه (گویه های ۱ الی ۵) را مورد بررسی قرار می‌دهد. برای مشخص نمودن پایایی پرسش‌نامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد تعداد ۲۰ پرسش‌نامه در اختیار مدیران مدارس قرار گرفت پس از محاسبه ضریب آلفای کرونباخ که مقدار آن ۰/۸۳ به دست آمد پرسش‌نامه نهایی تدوین و در اختیار مدیران قرار گرفت. میزان ضریب پایایی برای مؤلفه سبک رهبری مستبدانه (۰/۸۳)، سبک رهبری خیرخواهانه (۰/۷۸)، سبک رهبری مشورتی (۰/۸۶)، سبک رهبری مشارکتی (۰/۹۲)، و برای کل پرسش‌نامه ۰/۹۲ بوده است که مبین سطح مطلوب پایایی این پرسش‌نامه است.

ب: پرسش‌نامه میزان استفاده از فناوری اطلاعات (قاسمی، ۱۳۹۱) که شامل چهار بعد نوع استفاده (۱ الی ۶)، استفاده از نرم‌افزارهای آموزش (۷ الی ۱۰)، نوع و میزان استفاده از اینترنت (۱۱ الی ۱۷)، نوع و میزان استفاده از خدمات اینترنتی (۱۲ الی ۲۵) است که شامل ۲۵ گویه است. در این پژوهش، روایی سؤالات پرسش‌نامه با توجه به استخراج آن‌ها از پرسش‌نامه‌های معتبر در پژوهش‌های رهبری سازمانی (مقیم، ۱۳۷۷) و میزان استفاده از فناوری اطلاعات (قاسمی، ۱۳۹۱) و همچنین اثرات فناوری اطلاعات بر ساختار سازمانی (دسترنج، ۱۳۷۸) مورد تأیید می‌باشند.

داده‌های پژوهش حاضر در دو سطح توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در سطح توصیفی از شاخص‌های آماری نظیر فراوانی، انحراف معیار و میانگین استفاده شد و در سطح استنباطی از آزمون‌های آماری تحلیل رگرسیون هم‌زمان و همچنین ضریب همبستگی پیرسن استفاده شد.

یافته‌ها

اکنون به بیان ویژگی‌های توصیفی جامعه نظیر میانگین، انحراف استاندارد، حداقل نمره و حداکثر نمره آزمودنی‌ها می‌پردازیم. جدول ۱ میانگین، انحراف استاندارد، حداقل نمره و حداکثر نمره در متغیرهای مورد مطالعه را نشان می‌دهد.

جدول ۱. میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای مطالعه‌ی حاضر (سبک رهبری - فناوری اطلاعات)

متغیر	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	حداقل نمره	حداکثر نمره
سبک رهبری	۱۲۷	۷۱/۲۴	۳/۶۶۸	۱۱	۷۹
فناوری اطلاعات	۱۲۷	۹۲/۵۶	۱۱/۱۳۲	۷۳	۱۱۱

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود در پژوهش حاضر، میانگین (و انحراف استاندارد) متغیرها به ترتیب برای متغیر سبک رهبری برابر است با ۷۱/۲۴ و (۳/۶۶۸). هم‌چنین برای متغیر فناوری اطلاعات نیز به ترتیب برابر است با ۹۲/۵۶ (۱۱/۱۳۲). فرضیه اصلی: بین سبک رهبری مدیران مدارس با به کارگیری فناوری اطلاعات رابطه وجود دارد.

جدول ۲. نتایج ضریب همبستگی متغیرهای سبک رهبری و فناوری اطلاعات

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	ضریب همبستگی	سطح معناداری
سبک رهبری	۱۲۷	۷۱/۲۴	۳/۶۶۸	۰/۷۴۳	۰/۰۰۱
فناوری اطلاعات		۹۲/۵۶	۱۱/۱۳۲		

همان‌طور که در جدول ۲ ملاحظه می‌کنیم با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۱ به این نتیجه می‌رسیم که در سطح ۰/۰۱ آزمون معنادار است و بین دو متغیر سبک رهبری با به کارگیری فناوری اطلاعات در بین مدیران مدارس شهرستان جاسک رابطه معنادار وجود دارد و چون ضریب همبستگی پیرسون عددی مثبت (۰/۷۴۳) است می‌توان گفت که ارتباط بین دو متغیر مستقیم است بنابراین فرضیه صفر رد و فرضیه پژوهش تأیید می‌شود.

جدول ۳. خلاصه الگوی رگرسیون، تحلیل پراکندگی و مشخصه آماری مؤلفه‌های سبک رهبری و فناوری اطلاعات

الگو	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	R	R ²	Sig
رگرسیون	۸۶۲۷/۹۴۰	1	۸۶۲۷/۹۴۰	۱۵۴/۳۹۳	۰/۵۵۳	۰/۷۴۳	۰/۰۰۱
باقیمانده	۶۹۸۵/۳۶۷	۱۲۵	۵۵/۸۳۳				

همان گونه که نتایج جدول و تحلیل رگرسیون هم‌زمان نشان می‌دهند $0/743$ پراکندگی به کارگیری فناوری اطلاعات به وسیله ابعاد سبک رهبری پیش‌بینی می‌شود. سهم هر کدام از مؤلفه‌ها در جدول زیر آورده شده است.

جدول ۴. مشخصه آماری ابعاد سبک رهبری با فناوری اطلاعات

P	T	Beta	B	متغیرهای پیش‌بین
$0/02$	$3/177$	$0/227$	$1/004$	سبک رهبری مستبدانه
$0/001$	$5/298$	$0/411$	$0/443$	سبک رهبری خیرخواهانه
$0/317$	$1/005$	$0/073$	$0/504$	سبک رهبری مشارکتی
$0/001$	$6/208$	$0/528$	$0/563$	سبک رهبری مشورتی

جدول ضرایب معادله رگرسیونی فوق سهم هر کدام از متغیرهای پیش‌بین را در پیش‌بینی متغیر ملاک نشان می‌دهد همان‌طور که در جدول فوق مشاهده می‌شود متغیر پیش‌بین سبک رهبری مستبدانه می‌تواند به صورت معنی‌داری متغیر به کارگیری فناوری اطلاعات را پیش‌بینی کند. متغیر سبک رهبری خیرخواهانه با مقدار بتای $0/443$ ، $t=0/411$ ، در سطح آلفای $a=0/001$ پیش‌بینی کننده معنی‌داری برای متغیر به کارگیری فناوری اطلاعات به حساب می‌آید. به عبارت دیگر به ازای یک واحد تغییر در انحراف معیار متغیر سبک رهبری خیرخواهانه، $0/411$ در انحراف معیار متغیر فناوری اطلاعات تغییر ایجاد می‌شود. متغیر پیش‌بین سبک رهبری مشارکتی نمی‌تواند به صورت معنی‌داری متغیر فناوری اطلاعات را پیش‌بینی کند و در نهایت متغیر سبک رهبری مشورتی با مقدار بتای $0/528$ ، $t=6/208$ ، در سطح آلفای $a=0/001$ پیش‌بینی کننده معنی‌داری برای متغیر به کارگیری فناوری اطلاعات به حساب می‌آید. به عبارت دیگر به ازای یک واحد تغییر در انحراف معیار متغیر سبک رهبری مشورتی $0/528$ در انحراف معیار متغیر فناوری اطلاعات تغییر ایجاد می‌شود.

فرضیه فرعی اول: بین سبک رهبری استبدادی مدیران مدارس با به کارگیری فناوری

اطلاعات رابطه وجود دارد.

جدول ۵. نتایج ضریب همبستگی متغیرهای سبک رهبری استبدادی و فناوری اطلاعات

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	ضریب همبستگی	سطح معناداری
سبک رهبری استبدادی	۱۲۷	۱۰/۵۰	۲/۵۲۳	۰/۲۶۶	۰/۰۰۳
فناوری اطلاعات		۹۲/۵۶	۱۱/۱۳۲		

همان‌طور که در جدول ۵ ملاحظه می‌کنیم با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۳ به این نتیجه می‌رسیم که در سطح ۰/۰۱ آزمون معنادار است و بین این دو مؤلفه سبک رهبری استبدادی و فناوری اطلاعات در بین مدیران مدارس شهرستان جاسک رابطه معنادار وجود دارد و چون ضریب همبستگی پیرسن عددی منفی (۰/۲۶۶) است می‌توان گفت که ارتباط بین دو متغیر معکوس است بنابراین فرضیه صفر رد و فرضیه پژوهش تأیید می‌شود.

جدول ۶. خلاصه الگوی رگرسیون، تحلیل پراکندگی و مشخصه آماری مؤلفه‌های سبک رهبری استبدادی و فناوری اطلاعات

الگو	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	R	'R	Sig
رگرسیون	۱۱۰۳/۹۲۱	۱	۱۱۰۳/۹۲۱	۹/۵۱۰	۰/۲۶۶	۰/۰۷۱	۰/۰۰۰۳
باقیمانده	۱۴۵۰۹/۳۸۶	۱۲۵	۱۱۶/۰۷۵				

همان‌گونه که نتایج جدول و تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد ۰/۷۱ پراکندگی به کارگیری فناوری اطلاعات به وسیله ابعاد سبک رهبری استبدادی پیش‌بینی می‌شود فرضیه فرعی دوم: بین سبک رهبری خیرخواهانه مدیران مدارس با به کارگیری فناوری اطلاعات رابطه وجود دارد.

جدول ۷. نتایج ضریب همبستگی متغیرهای سبک رهبری خیرخواهانه و فناوری اطلاعات

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	ضریب همبستگی	سطح معناداری
سبک رهبری خیرخواهانه	۱۲۷	۲۰/۱۷	۲/۱۳۱	۰/۶۸۶	۰/۰۰۱
فناوری اطلاعات		۹۲/۵۶	۱۱/۱۳۲		

همان‌طور که در جدول ۷ ملاحظه می‌کنیم با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۱ به این نتیجه می‌رسیم که در سطح ۰/۰۱ آزمون معنادار است و بین این دو مؤلفه سبک رهبری خیرخواهانه و فناوری اطلاعات در بین مدیران مدارس شهرستان جاسک رابطه معنادار وجود دارد و چون ضریب همبستگی پیرسن عددی مثبت (۰/۶۸۶) است می‌توان گفت که ارتباط بین دو متغیر مستقیم است بنابراین فرضیه صفر رد و فرضیه پژوهش تأیید می‌شود.

جدول ۸. خلاصه الگوی رگرسیون، تحلیل پراکندگی و مشخصه آماری مؤلفه‌های سبک رهبری خیرخواهانه و فناوری اطلاعات

الگو	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	R	R ²	Sig
رگرسیون	۷۳۴۹/۶۲۴	۱	۷۳۴۹/۶۲۴	۱۱۱/۱۷۴	۰/۶۸۶	۰/۴۷۱	۰/۰۰۱
باقیمانده	۸۲۶۳/۶۸۳	۱۲۵	۶۶/۱۰۹				

همان‌گونه که نتایج جدول و تحلیل رگرسیون فوق نشان می‌دهد ۰/۴۷۱ پراکندگی به کارگیری فناوری اطلاعات به وسیله ابعاد سبک رهبری خیرخواهانه پیش‌بینی می‌شود. فرضیه فرعی سوم: بین سبک رهبری مشارکتی مدیران مدارس با به کارگیری فناوری اطلاعات رابطه وجود دارد.

جدول ۹. نتایج ضریب همبستگی متغیرهای سبک رهبری مشارکتی و فناوری اطلاعات

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	ضریب همبستگی	سطح معناداری
سبک رهبری مشارکتی	۱۲۷	۲۰/۷۹	۱/۸۵۴	۰/۷۳۲	۰/۰۰۱
فناوری اطلاعات		۹۲/۵۶	۱۱/۱۳۲		

همان‌طور که در جدول ۹ ملاحظه می‌کنیم با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۱ به این نتیجه می‌رسیم که در سطح ۰/۰۱ آزمون معنادار است و بین این دو مؤلفه سبک رهبری مشارکتی و فناوری اطلاعات در بین مدیران مدارس شهرستان جاسک رابطه معنادار وجود دارد و چون ضریب همبستگی پیرسن عددی مثبت (۰/۷۳۲) است می‌توان گفت که ارتباط بین دو متغیر مستقیم است بنابراین فرضیه صفر رد و فرضیه پژوهش تأیید می‌شود.

جدول ۱۰. خلاصه الگوی رگرسیون، تحلیل پراکندگی و مشخصه آماری مؤلفه‌های سبک رهبری مشارکتی و فناوری اطلاعات

الگو	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	R	'R	Sig
رگرسیون	۸۳۷۶/۹۲۵	۱	۸۳۷۶/۹۲۵	۱۴۴/۷۰۲	۰/۷۳۲	۰/۵۳۷	۰/۰۰۱
باقیمانده	۷۲۳۶/۳۸۳	۱۲۵	۵۷/۸۹۱				

همان گونه که نتایج جدول و تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد سبک رهبری مشارکتی شاخص مناسبی برای پیش‌بینی به کارگیری مؤلفه فناوری اطلاعات نیست. فرضیه فرعی چهارم: بین سبک رهبری مشورتی مدیران مدارس با به کارگیری فناوری اطلاعات رابطه وجود دارد.

جدول ۱۱. نتایج ضریب همبستگی متغیرهای سبک رهبری مشورتی و فناوری اطلاعات

متغیرها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	ضریب همبستگی	سطح معناداری
سبک رهبری مشورتی	۱۲۷	۱۹/۷۸	۱/۶۱۸	۰/۳۵۷	۰/۰۰۱
فناوری اطلاعات		۹۲/۵۶	۱۱/۱۳۲		

همان طور که در جدول ۱۱ ملاحظه می‌کنیم با توجه به سطح معناداری ۰/۰۰۱ به این نتیجه می‌رسیم که در سطح ۰/۰۱ آزمون معنادار است و بین این دو مؤلفه سبک رهبری مشورتی و فناوری اطلاعات در بین مدیران مدارس شهرستان جاسک رابطه معنادار وجود دارد و چون ضریب همبستگی پیرسن عددی مثبت (۰/۳۵۷) است می‌توان گفت که ارتباط بین دو متغیر مستقیم است بنابراین فرضیه صفر رد و فرضیه پژوهش تأیید می‌شود.

جدول ۱۲. خلاصه الگوی رگرسیون، تحلیل پراکندگی و مشخصه آماری مؤلفه‌های سبک رهبری مشورتی و فناوری اطلاعات

الگو	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	R	'R	Sig
رگرسیون	۱۹۸۷/۵۲۵	۱	۱۹۸۷/۵۲۵	۱۸/۲۳۳	۰/۷۳۲	۰/۵۳۷	۰/۰۰۱
باقیمانده	۱۰۹/۰۰۶	۱۲۵	۱۳۶۲۵/۷۸۲				

همان‌طور که در جدول ۱۲ مشاهده می‌کنیم با توجه به مقدار ۰/۵۳۷ پراکندگی به کارگیری فناوری اطلاعات به وسیله ابعاد سبک رهبری مشورتی پیش‌بینی می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

عصر حاضر دوران تغییر و تحولات شتابنده نام گرفته است. سازمان‌های مختلف از جمله سازمان‌های آموزشی نیز در مسیر این تندباد تغییرات قرار گرفته‌اند. این سازمان‌ها برای بقا و دوام ناگزیرند خود را با این تغییر و تحولات پرشتاب و بی‌سابقه هماهنگ نمایند از این رو، تغییر در شیوه مدیریت و رهبری امری اجتناب‌ناپذیر است چرا که شیوه‌های سنتی مدیریت و رهبری در شرایط متحول و پویای امروزی فاقد اثربخشی لازم‌اند (جاودانی، ۱۳۹۰).

نتایج به‌دست‌آمده در این پژوهش نشان دادند که بین سبک رهبری مدیران مدارس با به کارگیری فناوری اطلاعات در مدارس رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در تبیین نتایج به‌دست‌آمده می‌توان گفت: سازمان‌ها از شالوده‌های اصلی اجتماع امروزی هستند و مدیریت، مهم‌ترین عامل در حیات، رشد و بالندگی یا نابودی سازمان‌هاست. مدیران سازمان‌ها برای ترغیب کارکنان جهت به کارگیری فناوری اطلاعات، بایستی ابتدا خود به‌عنوان یک رهبر پیشرو با به کارگیری سبک رهبری منعطف و مناسب اقدام نمایند تا بدین وسیله کارکنان را برای عملکرد شغلی و سازمانی بالاتر ترغیب نموده و به لحاظ عملکردی برای آنان الگو باشند و قادر باشند تغییرات سازمانی را به‌طور گسترده و عمیق برنامه‌ریزی و اجرا کرده و نتایج مثبت و ملموس به کارگیری فناوری اطلاعات را برای کارکنان تشریح نمایند. نتیجه این بررسی با نتایج پژوهش طبخ زاده و درخشان داوری (۱۳۹۶) همسو است آنان نشان دادند که رابطه مثبت و معناداری بین رهبری تحول‌آفرین و پذیرش فناوری اطلاعات در کارکنان وجود دارد. هم‌چنین رابطه مثبت و معناداری بین ابعاد رهبری تحول‌آفرین و پذیرش فناوری اطلاعات در کارکنان برقرار است.

نتایج پژوهش در خصوص فرضیه فرعی اول نشان داد بین سبک رهبری استبدادی مدیران مدارس با به کارگیری فناوری اطلاعات در مدارس رابطه منفی و معناداری وجود دارد. در تبیین نتایج این یافته می‌توان گفت: در شرایط کنونی که نیاز به منابع خلاق، توانمند، متعهد

و برخوردار از قابلیت‌های متعدد بیش از هر زمان دیگری نمایان است استفاده از سبک رهبری استبدادی قطعاً نمی‌تواند یکی از گزینه‌های مناسب برای سبک رهبری مدیران و پاسخگوی نیاز یک سازمان باشد. اگر مدیران به جای رفتار آمرانه و تحمیل تصمیم‌های خود، بکوشند تا نیازهای کارکنان را بشناسند و سبک رهبری خود را با آن نیازها متناسب نمایند تا در آنان انگیزه همکاری در مسیر اهداف سازمان افزایش یابد، مقاصد سازمان با سهولت بیشتری تأمین خواهد شد. نتیجه این بررسی با نتایج پژوهش شریفی زمانی و برادران کاظم‌زاده (۱۳۸۲) که به بررسی رابطه فناوری اطلاعات و سبک‌های رهبری مدیران پرداخته‌اند همسو است. نتایج به دست آمده از پژوهش آنان نشان می‌دهد بین به کارگیری فناوری اطلاعات و سبک‌های رهبری استبدادی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. یا به عبارتی نمی‌توان از فناوری اطلاعات استفاده نمود وقتی سبک رهبری استبدادی است.

هم‌چنین با نتایج پژوهش‌های شپرزو بورزو کس^۱ (۲۰۱۲) تطابق کامل دارد. این بدان معناست که رهبری استبدادی و مبادلاتی تنها سبب تحریک کارکنان برای پذیرش فناوری جدید نمی‌شود، بلکه کارکنان را از پذیرش فناوری جدید منع می‌کند. زیرا چنین رهبرانی تمایل کمتری به تغییر داشته و بیشتر حامی ثبات و عدم تغییر شرایط هستند.

نتایج پژوهش در خصوص فرضیه فرعی دوم نشان داد بین سبک رهبری خیرخواهانه مدیران مدارس با به کارگیری فناوری اطلاعات در مدارس رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در تبیین نتایج این یافته می‌توان گفت: در این سبک افراد حق تصمیم‌گیری بیشتری نسبت به سبک استبدادی دارند و می‌توانند ارتباطات محدودی با مدیران بالای سازمان داشته باشند البته آمرانه بودن مدیر در این سبک بیشتر جنبه پدرانیه و دلسوزی دارد باین حال اعتماد کمی نسبت به افراد تحت سرپرستی وجود دارد. نتیجه این بررسی با نتایج پژوهش امانی و نادری فر (۱۳۹۵) که به بررسی رابطه سبک‌های رهبری مدیران با رضایت شغلی و تعهد سازمانی دبیران مقطع متوسطه شهر زابل پرداخته‌اند همسو است. نتایج به دست آمده از

پژوهش آنان نشان داد که بین سبک رهبری خیرخواهانه مدیران با رضایت شغلی و تعهد سازمانی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

نتایج پژوهش در خصوص فرضیه فرعی سوم نشان داد بین سبک رهبری مشارکتی مدیران مدارس با به‌کارگیری فناوری اطلاعات در مدارس رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در تبیین نتایج این یافته می‌توان گفت: پژوهش‌های متعددی نتیجه استفاده از سبک مشارکتی را مورد تأیید قرار داده‌اند. لذا با توجه به ماهیت نظام تعلیم و تربیت استفاده از این سبک ضروری به نظر می‌رسد. نتیجه این بررسی با نتایج پژوهش فیضی و بشیر (۱۳۸۸) که به بررسی رابطه سبک‌های مدیریت مشارکتی و سنتی بر خلاقیت دبیران پرداخته‌اند همسو است. نتایج به‌دست آمده از پژوهش آنان نشان داد که بین سبک‌های مدیریت مشارکتی با خلاقیت دبیران رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

نتایج پژوهش در خصوص فرضیه فرعی چهارم نشان داد بین سبک رهبری مشورتی مدیران مدارس با به‌کارگیری فناوری اطلاعات در مدارس رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در تبیین نتایج این یافته می‌توان گفت: تشریک مساعی مدیران و سرپرستان با افراد تحت سرپرستی برای ایجاد محیطی دوستانه، صمیمی و سالم در محیط کار به نحوی که تعاملات و گفتگوها به راحتی صورت پذیرند و تا حد امکان بر میزان آن‌ها افزوده شود. برآورد شده است اگر این گونه مسائل میان افراد مافوق و افراد تحت سرپرستی در حد معقول وجود داشته باشند، فوق‌العاده در ایجاد انگیزه مؤثر خواهند بود. نتیجه این بررسی با نتایج پژوهشی که توسط ابراهیمی (۱۳۷۹) انجام شد همسو است. نتایج وی نشان داد بین سبک رهبری مدیریت و کارایی کارکنان دانشگاه تربیت مدرس ارتباط معناداری وجود دارد.

محدودیت‌های پژوهش

– نتایج این پژوهش محدود به مدیران مدارس شهرستان جاسک است، لذا در تعمیم نتایج به سایر شهرستان‌ها باید احتیاط نمود.

– عدم تمایل به پاسخگویی برخی از کارکنان با وجود مراجعات مکرر

- - محافظه کاری کارکنان در پاسخگویی به سؤالات
- - اندک بودن پژوهش های انجام شده در زمینه این موضوع پژوهشی بخصوص در داخل کشور
- - محدودیت ذاتی پرسشنامه به این معنا که ممکن است پرسشنامه نتواند نظرات کارکنان را به درستی منعکس کند.
- - لزوم مراجعه متعدد به علت پراکندگی جغرافیایی مدارس در شهرستان جاسک جهت توزیع و جمع آوری پرسشنامه
- - با توجه به یافته های پژوهش حاضر پیشنهاد های زیر ارائه می شوند:
- - پیشنهاد می شود برای افزایش کارآیی مدیران مدارس، برگزاری کارگاه های آموزشی آشنایی مدیران با سبک مدیریت مشارکتی و اثربخش اجرا گردد.
- - پیشنهاد می شود به شکل مستمر مدیران مدارس ارزیابی شوند تا مدیرانی که از شیوه های مدیریتی استبدادی در کار خود استفاده می نمایند تلاش نمایند خود را با شیوه های جدید مدیریت و رهبری مدارس آشنا و سازگار نمایند و از آن در عمل استفاده نمایند.
- - پیشنهاد می شود از مدیرانی که تحصیلات مرتبط در خصوص حیطه های مدیریت به ویژه مدیریت آموزشی دارند برای مدیریت مدارس استفاده شود.
- - پیشنهاد می شود مدیران مدارس از سبک های منعطف به ویژه سبک مشارکتی در مدیریت مدرسه خود استفاده نمایند.
- - پیشنهاد می شود شیوه های به کارگیری فناوری های نوین توسط سازمان های آموزش و پرورش به مدیران، آموزش داده شود.
- - پیشنهاد می شود مدیران به شکل مستمر با استفاده از نظر سنجی از کارکنان خود به ارزیابی نوع سبک خود از دیدگاه آنان پیردازند.

منابع

- ابراهیمی، عیسی (۱۳۷۹). ضرورت رویکرد به‌نظام آموزش باز و از راه دور و استفاده از فناوری‌های نوین در سازمان‌دهی فرآیند یادگیری- یاددهی. پیک نور، سال اول، شماره یک.
- احمدی، مسعود، (۱۳۹۱). مبانی سازمان و مدیریت، ساری: انتشارات پژوهش‌های فرهنگی. امانی، سعید و نادری فر، علی (۱۳۹۵). بررسی رابطه سبک‌های رهبری مدیران با رضایت شغلی و تعهد سازمانی دبیران مقطع متوسطه شهر زابل. *رهیافتی نو در مدیریت آموزشی*، ش ۱.
- جاودانی، محمد (۱۳۹۰). بررسی رابطه تحول‌آفرین و تعامل‌گرا با تعهد سازمانی معلمان. *پژوهش‌نامه مبانی تعلیم و تربیت دانشگاه فردوسی مشهد*، دوره ۲، شماره ۹.
- حسن‌زاده، حسین، (۱۳۹۶). *بررسی میزان دسترسی دانش‌آموزان و معلمان و بهره‌گیری آنان از فناوری اطلاعات و ارتباطات در مدارس امارات*، کنفرانس بین‌المللی مهندسی و فن آوری اطلاعات، امارات- دبی، پژوهشکده فرهنگ و فناوری، پژوهشگاه فرهنگ و هنر.
- دسترنج، حکمت‌اله. (۱۳۷۸). بررسی اثرات فناوری اطلاعات بر ساختار سازمانی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
- دهقانی، سمیه (۱۳۹۳). «بررسی تأثیر سبک‌های رهبری (از دیدگاه لیکرت) بر رفتار شهروندی سازمانی پرسنل بیمه مرکزی». پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز.
- رضاییان، علی. (۱۳۸۶). *مبانی مدیریت رفتار سازمانی*. تهران: انتشارات سمت.
- سرمدی، محمدرضا؛ صیف، محمدحسن (۱۳۹۰). *مدیریت فرایند آموزش*. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.

شریفی راد، رابعه؛ عامری، حمیدرضا و اخلاقی، صدیقه (۱۳۹۴). نقش مدیریت دانش مبتنی بر IT در سازمان‌های دانش‌محور. اولین همایش ملی مهندسی برق در صنعت نفت، گاز و پتروشیمی. ماهشهر، دانشگاه آزاد اسلامی ماهشهر.

شریفی زمانی، مهدی، برادران کاظم‌زاده، رضا (۱۳۸۲). بررسی ارتباط بین فناوری اطلاعات و سبک رهبری در سازمان‌ها، هفتمین کنفرانس آمار ایران، تهران.

طباخ زاده، عبدالحسین و درخشان داوری، مژگان (۱۳۹۶). بررسی رابطه رهبری تحول‌آفرین با پذیرش فناوری اطلاعات در کارکنان مدیریت آموزش و پرورش شهرستان بم. پنجمین کنفرانس بین‌المللی اقتصاد، مدیریت، حسابداری با رویکرد ارزش‌آفرینی، شیراز، موسسه آموزشی مدیران خبره نارون.

قربانی شیروودی، مهران (۱۳۹۰). بررسی سلامت سازمانی و رابطه آن با سبک مدیریت مدیران مطالعه موردی شرکت توزیع برق تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب.

قاسمی، حجت (۱۳۹۱). بررسی میزان استفاده از فناوری اطلاعات و بهبود مهارت‌های اجتماعی دانشجویان دانشگاه تهران. دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران.

فیضی، مهدی و فصیح، بشیر (۱۳۸۸). بررسی رابطه سبک‌های مدیریت مشارکتی و سنتی بر خلاقیت دبیران. فصلنامه اندیشه‌های تازه در علوم تربیتی، (ش ۱).

کاوه، حمیدرضا؛ فکری، علیرضا و کریمی، فاطمه (۱۳۹۶). بررسی میزان بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و ارتباطات و راه‌های گسترش آن در بین کارکنان دانشگاه‌های علمی کاربردی استان گلستان. دومین کنگره بین‌المللی علوم انسانی، مطالعات فرهنگی، تهران، مرکز توانمندسازی مهارت‌های فرهنگی و اجتماعی جامعه.

لاجوردی، سید جلیل و نظری، آرزو (۱۳۸۹). بررسی رابطه هوش عاطفی و سبک‌های مرجح رهبری مدیران. چشم‌انداز مدیریت دولتی، ش ۱.

مقیم، سید محمد (۱۳۷۷). سازمان و مدیریت رویکردهای پژوهشی. تهران: انتشارات قائم. مشبکی، اصغر (۱۳۸۰). مدیریت رفتار سازمانی. تهران: انتشارات ترمه.

مصدق راد، علی محمد (۱۳۸۱). کلیات مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی. تهران: انتشارات دیاگران.

یزدانی، آناهیتا؛ خوبانی، افسون و صالحی، مسلم (۱۳۹۶). نقش فناوری اطلاعات در جهانی شدن نظام‌های آموزشی با تأسی بر آموزش و پرورش کشورهای توسعه یافته. پنجمین کنفرانس بین‌المللی اقتصاد، مدیریت، حسابداری با رویکرد ارزش آفرینی، شیراز، موسسه آموزشی مدیران خبره نارون.

- Assar, S. (2015). Information and Communication Technology in Education. International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences. (Second Edition), 66-71. doi: <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-097086-8.92104-4>
- Bass, B. M. (1987), Leadership and Performance beyond Expectations, New York: The Free Press.
- Bowersox, N. (2012). The effects of technology acceptance as a mediating variable between leadership style and knowledge management. Trident University, Cypress publication, California, USA.
- Harison, E. & Boonstra, A. (2009). Essential Competencies for Techno Change Management: Towards an Assessment Model, International Journal of Information Management, 29, pp. 283-294.
- Gershenson, C. (2014). Harnessing the complexity of education with information technology. Essays & commentaries. Willey periodical. Vol 20, no 5.
- Lorin, M. H. & Erick, B. (2003). Information Technology and Internal Firm, Organization: An Exploratory Analysis. Journal of Management. vol 19, no 4
- Makgato, M. (2014). The challenges of teaching and learning technology subject at schools in South Africa: A case of INSET teachers in Mpumalanga Province Department of Educational Studies. Tshwane University of Technology, South Africa.
- Nemanich, A.; Keller, T. (2007). "Transformational leadership in an acquisition: A field study of employees". The Leadership Quarterly, 49-68.
- Oliver, P. H., Gottfried, A. W., Guerin, D. W., Gottfried, A. E., Reichard, R. J., Riggio, R. E. (2011), "Adolescent family environmental antecedents to transformational leadership potential: A longitudinal mediational analysis. The Leadership Quarterly Special issue: Longitudinal studies of leadership development, 22, 535-54.

- Porter, L. W, Campton, W. J, Smit, F. J. (1976), "Organizational commitment and managerial turnover: A longitudinal study," *Organizational Behavior and Human Performance*. No15:87-98.
- Ritchie, D. (2007). *School Administrators and Educational Technologies: Narrowing the Divide*. San Diego State University. US.
- Sancar, Mine (2009). Leadership behaviors of school principals in relation to teacher job satisfaction in north Cyprus. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. vol 1, no 1 (2009), pp: 2855-2864
- Schepers, J.; Wetzels, M.; De Ruyter, K. (2005). leadership styles in technology acceptance: Do followers practice what leaders preach?. *Managing Service Quality*, 15(6), 496-508.
- Sun, H. & Zhang, P. (2006). The Role of Moderating Factors in User Technology Acceptance. *International Journal of Human-Computer Studies*, vol 64, no 2.
- Simon, A. Moss, Janis McFarland, Simon NGU, Anna Kijowska (2007). Maintaining an open mind to closed individuals: The effect of resource availability and leadership style on the association between openness to experience and organizational commitment. *Journal of Research in Personality*, vol 41, no 2.
- Yazici, H. (2014), "An exploratory analysis of hospital perspectives on real time information requirements and perceived benefits of IT technology for future decision," *International Journal of information Management*, Vol 34, No5: 613-621
- Yukl, G. (2009), "Leadership in Organizations. Prentice-Hall, Inc," Upper Saddle River, NJ: 265.